

Veendammer marskramer leeft slechts voort in de V van V&D

Veenkloeten

■ Groningers zijn mensen van weinig woorden. Of de borrel in 1887 in Amsterdam op tafel is gekomen, vertelt het verhaal niet. Feit is dat Willem Vroom tegen Anton Dreesmann enkel zou hebben gezegd „Ja, dat is goed“; terwijl er toch een vrij gewichtig voorstel aan was voorafgegaan. Dreesmann wilde een nieuwe winkel aan de Weesperstraat, overgenomen van Willems neef Wolbertus Vinke, toeten met het opschrift Vroom & Dreesmann. Voor hun beider winkels kochten ze al enige tijd samen goederen in, maar verder ging de samenwerking tot dan toe niet.

Door Ubel Zuiderveld

to: Vroom & Dreesmann werd het: daarover werden helemaal geen woorden vuil gemaakt: Met zijn 37 jaren was Willem de oudste en dus mocht hij voorop staan. Willem Vroom, hij werd geboren in Veendam, uit een geslacht van handelaars en landbouwers. Zijn voorvaders waren met name afkomstig uit Westfalen en trokken naar Nederland om een schaars belegde boterham te verdienen met hard ploeteren.

Met een zak op de rug struinde Willem lange tijd de Veenkoloniale leegtes af, de horizon met zijn ogen betastend, op zoek naar boerderijen waar belangstelling kon zijn voor de manufacturen in zijn mars. Zijn opleiding in de verkoop had hij genoten in de stad Groningen, bij manufacturenzaak Alofs. Zijn vader had een dergelijke zaak in Veendam en stuurde zijn zoon als mars-

kramer naar de buitenkanten.

In 1881 is Willem Vroom het sjouwen met de zak op zijn rug kennelijk beu. Hij vertrekt naar Amsterdam, waar ook neef Hendrik al in zaken zit. Hij opent er een winkel, die niet dadelijk volop floreert.

Neef Hendrik komt in contact met Anton Dreesmann, die rond die tijd twee manufacturenzaken en enkele huwbare schoonzusters in de grachtenstad heeft. Tijdens een rustige zondagse wandeling naar de kerk spreken de twee elkaar. Niet de preek, maar zaken zijn het voornaamste gespreksonderwerp. Hendrik Vroom valt de mond open als hij de lage prijzen van Dreesmanns waar verneemt. Dreesmann kocht vooral restanten op.

Hendrik komt steeds vaker over de vloer en taxeert de dochters van mevrouw Dreesmann. Neef Willem gaat al te lang alleen door het leven en is de dertig al gepasseerd. Hij heeft een eigen zaakje, het wordt toch wel tijd zo langzamerhand, moet Hendrik gedacht hebben. In 1883 trouwt de geboren Veendammer met Francisca Tombrock, schoonzus van zijn nieuwe zakelijke partner.

Afdingen

Het gaat Anton Dreesmann aan het hart dat de winkel van het jonge echtpaar op de hoek van de Lellegracht en de Keizersgracht niet echt wil lopen. Hij zorgt ervoor dat Willem Vroom een zaakje in een wijk met meer koopkrachtiger publiek opent. Vaste prijzen, contante betaling is het credo daar. Afdingen, in die tijd nog heel gewoon, is er niet meer bij.

Dreesmann ziet het aan en neemt Vrooms systeem over. Tot Vroom de verlossende woorden „Ja, dat is goed“ spreekt, gaat het de mannen

▲ De Veendammer Willem Vroom, een van de beide grondleggers van het Vroom & Dreesmann-concern.

zakelijk voor de wind. De eerst Vroom & Dreesmann-winkel is echter geen succes. De eerste dag komt er zelfs geen klant opdraven, zo weet

het V&D-jubileumboek te melden. Bij de opening van de winkel in de joodse buurt hadden de partners er geen rekening mee gehouden dat het Sabbath was.

De bedrijven die daarna geopend zullen worden brengen de twee echter grote successen en vette winsten. Aan het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw verrijzen overal in den lande hun warenhuizen.

Zondagsluiting

Een belangrijk feit over de Veendammer marskramer mag niet onvermeld blijven: hij stond aan de wieg van de zondagssluitingswet. Het was rond 1890 nog heel gewoon dat winkels zeven dagen per week geopend waren. Op een zomerse zondag wandelt Vroom rond bij het station van Laren, op weg naar zijn buitenhuis. Door de warmte voelde hij kennelijk dat zijn haar wat in de weg zat. Vroom treft bij de plaatselijke kapper echter een dichte deur maar wel de kappersvrouw aan. „Als we het in zes dagen niet kunnen verdienen, lukt het in zeven ook niet“, luidt haar motivatie voor de sluiting. Vanaf die dag zijn de V&D-warenhuizen op zondag gesloten. Andere ondernemers volgen dit voorbeeld pas veel later.

Vroom overlijdt in 1925. De invloed van zijn nazaten op het concern smelt daarna weg. In 1973 wordt de Vroom NV met de andere familievennootschappen samengevoegd. De Dreesmanns hebben het grootste deel van de aandelen in handen. Nu kent de Vendex International NV een omzet van over de zestien miljard gulden, een winst van honderden miljoenen en werken er een kleine honderd bedrijven onder de paraplu van de NV.